

העיצורים הגרוניים

העיצורים הגרוניים /א/, /ה/, /ח/, /ע/ נהגים במקומות שונים בגרון ובלוע. כיום רוב הדוברים של העברית החדשה אינם מבטאים את העיצורים /ח/ ו/ע/ כעיצורים גרוניים, ואף הגייתם של העיצורים /א/ ו/ה/ מתערערת.

בתנאים מסוימים **העיצורים הגרוניים גורמים לשינויים בהגייה של מילים** (פעלים ושמות). בחלק משינויים אלה משתתף גם העיצור /ר/ על אף שאינו עיצור גרוני. ניתן לזכור את הנוטריקון **הא"ח ר"ע**.

בסביבת העיצורים הגרוניים בעברית ניתן להבחין בשלושה שינויי הגייה עיקריים:

1. תשלום דגש (הארכה תמורת הכפלה)

הדוברים אינם מכפילים את העיצורים **הא"ח ר"ע**, ולכן לעולם לא יבוא דגש חזק באותיות אלה. **כ"תשלום" על ביטול ההכפלה, התנועה שלפני האותיות הא"ח ר"ע מוארכת.** להלן כמה דוגמאות (לצורך השוואה מובאות צורות רגילות ללא ת"ד בסוגריים):
מְנַהֵל (מְסַפֵּר), **בִּרְדָּ** (סִפֵּר), **תֵּאָוֵר** (סִפֵּר), **יֵאָלֵץ** (יִכְנָס), **גִּרְעוֹן** (בְּטָחוֹן)

2. חטפים במקום שוואים

הדוברים מתקשים להגות את עיצורים הגרוניים /א/, /ה/, /ח/, /ע/ בשווא, ולכן **במקום שוואים באים חטפים כתנועות עזר להגייה.** להלן כמה דוגמאות (לצורך השוואה מובאות צורות רגילות בסוגריים): **עֵזְיָבָה** (שְׂמִירָה), **שְׂאָלָה** (שְׂמִירָה), **אָסֶף!** (שְׁמֵר!) (שְׁמֵר!)

3. הנמכת תנועה

הדוברים מתקשים להגות תנועה גבוהה לפני העיצורים /א/, /ה/, /ח/, /ע/, ולכן **התנועה הגבוהה שלפניהם מונמכת.** להלן כמה דוגמאות (לצורך השוואה מובאות צורות רגילות בסוגריים): **הַחֲלִיט** (הַרְקִיד), **נַחְמָד** (נִכְנָס), **מְחַלֵּף** (מְקַלֵּט), **שׁוֹמְעַת** (כּוֹתְבַת)

